

Taaltoezicht

Taaltoezichthouder Joost Swanborn let op de taal van de handhaver, vergunningverlener en beleidsmaker. Dit keer: de meest voorkomende spelfouten.

Ook behoefte aan een kritische blik op uw teksten? Mail ze naar joost.kehrer@minvrom.nl onder vermelding van 'Taaltoezicht'. Per post mag ook: Redactie HandHaving, t.a.v. J. Kehrer, postbus 20951, 2500 EZ Den Haag.

Het begint met goed spellen

Spelling is een van de pijlers van goed schrijven, naast de opbouw en de stijl. Al is je betoog nog zo helder opgebouwd en je stijl nog zo prettig, onnodige spelfouten doen afbreuk aan je boodschap. Overheidsinstanties zijn verplicht de spelling te gebruiken van 'het Groene Boekje', de Woordenlijst Nederlandse Taal (2005). Staat een woord daar niet in, dan geldt de spelling volgens de laatste editie van het Groot Woordenboek der Nederlandse Taal van Van Dale.

D's en t's

Net als alle Nederlanders maken handhavers en andere ambtenaren veel fouten met d's en t's. Werkwoordsvormen zoals verleent en verleend, word en wordt komen allebei voor. Daarom corrigeert de spellingcontrole je niet als je die verkeerd gebruikt. Hoe zat dat ook alweer met dat kofschip? Als de stam (het hele werkwoord min -en) van een zwak werkwoord (een werkwoord waarvan de klinker niet verandert in de verleden tijd) eindigt op een medeklinker die in 't kofschip zit (t, k, f, s, ch, of -p) krijgt de verleden tijd -te(n) en het voltooid deelwoord -t. Let op: de stam van handhaven is handhav-; de v zit niet in 't kofschip, dus het is: de gemeente heeft gehandhaafd. Voor oorspronkelijk Engelse werkwoorden geldt 't sexy fokschap. Het is dus gefaxt, en niet 'gefaxed'. Soms levert dat een heel raar woordbeeld op. Zo is geüpgraded het voltooid deelwoord van upgraden. Daarvoor kun je beter een alternatief bedenken, zoals geactualiseerd.

Vormen als word en wordt zijn persoonsvormen: de werkwoordsvormen die veranderen als de persoon of de tijd veranderen. Is het nu de vergunning word verleend of de vergunning wordt verleend? Als ezelsbruggetje

kun je 'smurfen' gebruiken: de stam van smurfen is smurf-, de vergunning smurft is stam + t. De stam van worden is word-, dus het is 'wordt verleend'.

Andere instinkers

Woorden als bodemdeskundige, vervolgtraject en subsidiebedrag zijn samenstellingen waarvan de delen aan elkaar vast horen. Dat levert soms lange woorden op: langetermijnplanning. 'Hobby boeren beleid' of 'ter inzage termijn' moeten aan elkaar (maar je kunt beter gewoon schrijven: inzagetermijn). Andere woorden worden vaak juist ten onrechte aan elkaar geschreven: 'zondermeer' moet toch echt zonder meer zijn. Echt lastig wordt het als er haakjes in het spel zijn; vaak plaatst men dan abusievelijk een koppelteken: '(huis-)vuilcontainers'. Het gaat echter om containers voor huisvuil en ander vuil, dus het moet zijn: (huis)vuilcontainers. Zo'n streepje plaats je weer wél als het om een bedrijf gaat dat onder een bepaalde categorie valt: categorie 1-bedrijf. Ook in proces-verbaal, doe-het-zelf-zaak, niet-inrichting en ad hoc-processen horen zulke koppeltekens (maar ongeplande processen is natuurlijk veel duidelijker). Ook als het risico bestaat op 'klinkerbotsing' schrijf je een koppelteken: milieu-inspecteur.

Industrieën schrijf je met twee e's, omdat de klemtoon ligt op de laatste lettergreep; oliën met één e, want daar ligt de klemtoon op de eerste lettergreep. Het meervoud van café en bureau is cafés en bureaus, dus zonder apostrof. Vaak voegen schrijvers ten onrechte 'zich' of 'u' toe aan een werkwoord. 'Wij beseffen ons dat dit een probleem is' moet zijn Wij beseffen dat dit een probleem is, of: Wij realiseren ons dat dit een probleem is. En als je schrijft: Met genoeg bevestig ik u onze afspraken lijkt het of je de lezer ergens aan vastmaakt.

Spellingcontrole

Het is handig altijd de spellingcontrole te gebruiken – terwijl je tikt, of naderhand. Ook in e-mails; de meest gebruikte mailprogramma's, zoals Groupwise, hebben ook een spellingcontrole. Overigens is die controle niet feilloos. Een Amsterdamse milieuhandhaver stuurde ooit een brief waarin 'het overvullen van de olietank' was 'gecorrigeerd' in 'het omverlullen van de olietank'. Het belangrijkste is dus je brief altijd nog eens zelf na te lezen!

Tips

- Gebruik altijd de spellingcontrole (ook in e-mails)
- Gebruik het Groene Boekje
- Lees je brief nog eens na

Tekst: Joost Swanborn